

## המנדרין והפרפר

פרנק באום

במחוז קיאנג-הו חי פעם מנדרין, איש רע-לב ושנוא על הכל. הוא נהם והתנפל על כל אחד שרק פגש ומעולם לא ראו אותו מחייך ונהנה בכל מצב שהו. במיוחד הוא שנא ילדים וילדות כי הבנים התגרו, וזה הכעיס אותו, והבנות צחקו ממנו וזה פגע בגאותו.

כאשר הוא נעשה כל כך שנוא שאיש לא רצה לדבר אתו, הקיסר שמע על כך וציווה עליו לעזוב את סין ולעבור לאמריקה.

המנדרין שמח לעשות זאת. הוא אסף את כל רכושו ועלה על אנייה. אך לפני כן גנב מקוסם החכם האוט-דאי את ספר המגיה הגדול, ולקח אותו אתו לאמריקה.

הוא התיישב בעיירה במערב המדינה ומיד פתח מכבסה, כי נראה שזו הנטיה הטבעית של כל סיני שמגיע לארצות הברית, בין עם הוא קולי עני או מנדרין עשיר.

סינים אחרים שבעיר לא קשרו אתו קשרים, כי מי מהם שראה אותו הכיר מיד שזה מנדרין, על פי הכפתור האדום שעל כובעו. הוא שם שלט אדום-צהוב לפני בית העסק שלו והאנשים הביאו לו בגדים לכביסה, והוא נתן להם קבלות ניר עם סימנים סינים עליהן, כי אלה היו היחידים שידעו. חנותו הייתה ברחוב הראשי של העיירה ויום אחד, כאשר עמד וגיהץ בגדים, הביט בחלון וראה קהל ילדים עם פניהם דבוקים לחלון הראווה.

מרבית הסינים נוהגים להתיידד עם ילדים, אך הסיני הזה שנא אותם ומיד גירש אותם מחלון חנותו. אך כשרק חזר לעבודה ראה אותם שוב, עומדים ומגחכים עליו.

המנדרין הרע קילל אותם בשפת מנצ'ו שלו ועשה תנועות זעף, אך זה לא עזר. הילדים נשארו שם כמה שרק רצו וחזרו מיד אחרי בית הספר, וכך

ביום המחרת וביום שאחרי זה. הם פשוט נהנו לראות איך נוכחותם מרגיזה את הסיני שבמכבסה. כשהגיע יום א' הילדים לא הופיעו, כי ביום זה לא הלכו לבית הספר, אבל המנדרין, שלא שמר על ימי חג, עבד עדיין בחנותו הקטנה. פתאום פרפר גדול עף לתוך החנות ורפרף בחדר.

המנדרין סגר את הדלת ורדף אחרי הפרפר עד שתפס אותו והדביק לקיר עם שתי סיכות אותן נעץ בכנפיו היפים. זה לא פגע בפרפר אך מנע ממנו לזוז.

הפרפר היה גדול מאוד וכנפיו היו מצויירים בצבעים מרחיבים כמו חלונות כנסייה.

ועכשיו המנדרין הוציא את ספר המגיה הגדול שגנב מהאוט-דאי, ודפדף בו עד שהגיע לעמוד המתאר "איך להבין את שפת הפרפרים". הוא קרא אותו בעיון ואחר כך הכין שיקוי מיוחד בכוס קטנה ושתה אותו, למרות שהיה מר ולא טעים.

מיד אחר כך התחיל לדבר עם הפרפר בשפתו ושאל אותו:

"למה נכנסת הנה?"

"הרחתי דונג דבורים" ענה הפרפר "לכן חשבתי שאמצא כאן דבש."

"אתה עכשיו האסיר שלי" אמר המנדרין "אני יכול להרוג אתך, או להשאיר אתך על הקיר עד שתמות מרעב."

"אני מבין זאת" ענה הפרפר באנחה "אבל חיי ממילא קצרים, ולא כל כך חשוב האם אמות מוקדם או מאוחר יותר."

"אך אתה אוהב לחיות, נכון?"

"כן, החיים הם נעימים והעולם יפה. אני לא מחפש מוות."

"אז אתן לך לחיות" אמר המנדרין "חיים ארוכים ונעימים, אם תבטיח זמן לשמוע בקולי ותמלא את הוראותיי."

"איך יכולים פרפרים לשרת בני-אדם" שאל הפרפר המופתע.

"בדרך כלל לא יכולים" הייתה התשובה "אך יש לי ספר קסמים שמלמד אותי דברים מוזרים. אז אתה מבטיח?"

"כן, אני מבטיח" ענה הפרפר "כי גם בתור עבד

אוכל ליהנות קצת מהחיים, ומוות הוא סוף של הכל."

"אכן" אמר המנדרין "לפרפרים אין נפש ולכן לא יכולים לחיות שוב."

"אבל לי היו כבר חיים שלוש פעמים" אמר הפרפר "פעם כזחל, אחר כך כגולם ועכשיו כפרפר. אתה תמיד היית רק סיני, למרות שחייך ארוכים מאלה שלי."

"אאריך את חייך לימים רבים" אמר הסיני "אוכל לעשות זאת במגיה שלי. תקשיב! אתה יודע מי הם ילדים, בנים ובנות?"

"כן, אני מכיר אותם. הם רודפים אחריי ומנסים לתפוס אותי כפי שאתה תפסת."

"הם צוחקים ממני ומתגרים בי דרך החלון" אמר המנדרין "לכן הם האויבים הטבעיים שלך ושלי! אך בעזרתך, ובעזרת ספר הקסמים שלי נוכל להתנקם בהם."

"אני לא מחשיב נקמות" אמר הפרפר "הם בסך הכל ילדים וטבעי שירצו לתפוס יצור יפה כמוני." "אבל אני כן מתנקם! ואתה חייב לשמוע בקולי"

אמר המנדרין בכעס "ואני רוצה להיפרע מהם." הוא הדביק טיפת דובשה ליד ראשו של הפרפר ואמר:

"אכול זאת בזמן שאני קורא בספר שלי ומכין את השיקוי המגי."

הפרפר אכל את הדובשה והמנדרין חיפש בספרו ואחר כך התחיל להכין תמיסת כישוף בכוס קטנה. כשזה היה מוכן הוא שחרר את הפרפר ואמר:

"תטבול את שתי רגליך הקדמיות בתמיסה

המיוחדת הזו ואז עוף עד שתראה ילד כלשהו.

התקרב אליו, יהיה זה ילד או ילדה, וגע במצחו

ברגליך. מי שרק תיגע בו, כך כתוב בספר, יהפוך

לחזיר, ויישאר כך לתמיד. אחר כך חזור אלי וטבול

שוב את רגליך בתמיסה. כך כל הילדים, האויבים

שלי, יהפכו לחזירים, אבל איש לא יחשוד בי ולא

יאשים אותי בכישופים."

"אם זאת פקודתך, אני אשמע לה" ענה הפרפר.

הוא טבל את רגליו הקדמיות בתמיסה, יצא מהבית

ועף לקצה העיר. שם התיישב על פרח ושכח לגמרי

מהמשימה שהוטלה עליו. רק כשהשמש התחילה

לשקוע הוא נזכר במנדרין, אך אז כבר לא יכול היה לפגוע בילד גם אילו ניסה, כי כולם היו כבר בביתם. והוא בכלל לא התכוון לנסות.

"הסיני האיום הזה" חשב הפרפר "הוא שונא ילדים ורוצה להרוס אותם. אבל אני דווקא אוהב ילדים ואינני רוצה לפגוע בהם. מובן שאני חייב לחזור לאדון הזה, כי הוא קוסם ויכול להרוג אותי, אבל אוכל להטעות אותו בקלות. כשהפרפר חזר למכבסה של המנדרין, זה שאל אותו בלהט:

"פגשת איזה ילד?"

"כן" ענה הפרפר "זו הייתה ילדה יפה, בעלת שערות זהובות. ועכשיו היא חזירה מכוערת!" "טוב! טוב!" קרא המנדרין ורקד משמחה בחדר "תקבל עכשיו דובשה לארוחת ערב, ומחר אתה חייב להפוך שני ילדים לחזירים."

הפרפר לא ענה ורק אכל בשקט את הדובשה. מאחר שלא הייתה לו נפש לא היה לו גם מצפון ולכן יכול היה לשקר למנדרין ללא בעיה, ואף ליהנות מכך.

למחרת הפרפר שוב טבל את רגליו בתמיסה ויצא לחפש ילדים.

בקצה העיירה ראה חזיר בדיר חזירים. הוא התיישב על הגדר וחשב "אם אני יכול להפוך ילד לחזיר בכך שאגע בו בתמיסת כישוף, למה אוכל להפוך חזיר?"

מתוך סקרנות הוא התעופף ונגע ברגליו באפו של החזיר. מיד נעלמה החיה ובמקומה הופיע ילד מלוכלך ופרוע, שקפץ מהדיר ורץ בדרך תוך קריאות שמחה.

"זה מצחיק" אמר לעצמו הפרפר "המנדרין בוודאי היה כועס מאוד אילו ידע ששחררתי עוד יצור המטריד אותו."

הוא עף אחרי הילד וזה עצר כדי לזרוק אבנים על חתול. אבל החתול קפץ על עץ ושם הענפים הגנו עליו לפני האבנים. ואז הילד ראה גינה יפה והוא התחיל לדרוך על הערוגות ולדרוס את כל הפרחים, עד שהכל נהרס. אחר כך מצא לו מקל והתחיל להרביץ בעגל שעמד שם בקרבה. העגל ברח ביללות רמות והילד לרדוף אחריו והמשיך להרביץ

"הפעם אמנם מילאתי את פקודת המנדרין והפכתי ילד לחזיר, אך מאחר שהוא היה חזיר גם קודם, אני לא צריך להצטער על כך. הילדות הן חמודות ועדינות ולא אפגע בהן, אבל אם כל הילדים הם כמו זה שהיה חזיר, לא אהסס למלא את פקודות המנדרין."

אזי הוא עף לשיח ורדים ונשאר בו עד הערב, ועם שקיעת החמה חזר לאדוניו.

"האם הפכת שנים מהם לחזירים?" שאל המנדרין. "כן" ענה הפרפר "אחד היה ילד יפה בעל עיניים שחורות, והשני ילד ג'ינג'י מנומש ויחף."

"טוב! טוב! טוב!" קרא המנדרין בשמחה "אלה הם שבמיוחד מטרידים אותי! כל אחד כזה תהפוך לחזיר!"

"טוב מאוד!" ענה הפרפר ואכל בשקט את ארוחת הדובשה שלו.

כמה ימים עברו בצורה כזו. הפרפר ריחף בגני פרחים במשך היום ובערב חזר למנדרין עם סיפורים על ילדים אותם הפך לחזירים. פעם סיפר על ילד אחד, פעם על שניים ומדי פעם אפילו על

בו.

"באמת" חשב הפרפר "אני לא משתומם שהמנדרין שונא ילדים אם הם כה אכזרים ורעי-לב כמו זה." העגל בסוף הצליח לברוח והילד חזר לדרך, שם ראה שתי ילדות שחזרו מבית הספר. אחת מהן החזיקה תפוח אדום בידה. הילד חטף אותו והתחיל לאכול. הילדה התחילה לבכות, אבל חברתה, אמיצה יותר, קראה "תתבייש, ילד רע!" אלא שהילד נתן לה סטירה, וגם היא התחילה לבכות.

למרות שלפרפר לא היה מצפון, הרי לבו היה רגיש מאוד והוא החליט שאינו מוכן לסבול יותר את התנהגותו של הילד.

"אם אתן לו להתנהג כך הלאה" חשב "לא אסלח לעצמי, כי המפלץ הזה יעשה רק דברים רעים מבוקר עד ערב."

ולכן הוא עף לפניו של הילד ונגע בו ברגליו הדבקות. באותו הרגע הילד נעלם ובמקומו הופיע חזיר, שרץ בנחירות אל הדיר.

הפרפר נשם לרווחה.

\*\*\*

כעבור זמן מה נכנס אדם למכבסה כדי לקחת את הכבסים שלו. הוא לא מצא שם את בעל הבית, וראה רק חזיר גדול ומכוער שרץ סביב לחנות בנחירות קולניות. והפרפר עף לפלג מים, רחץ היטב את רגליו מהתמיסה המכושפת ובלילה ישן בשיח בין פרחי הורדים.

שלושה, והמנדרין תמיד שמח מאוד והאכיל אותו בדובשה מתוקה. אך הפרפר חשש שהמנדרין יחשוד בו ולכן החליט לשנות קצת את סיפוריו, וכשאדונו שאל איזה ילד הפך לחזיר ענה "זה היה ילד סיני וכשנגעתי בו הוא הפך לחזיר שחור."

זה הרגיז מאוד את המנדרין שהיה באותו יום במצב רוח רע במיוחד. הוא שכח כבר שגם הילדים הסינים הטרידו אותו בזמנו וכוון שנאתו רק כלפי הילדים לבני עור. מרוב כעס הוא כמעט ושבר כנף של הפרפר, והפרפר נעלב מאוד. הוא סירב לאכול דובשה שלו באותו ערב, כי בינתיים התחיל לשנוא את המנדרין כמעט כמו שהמנדרין שנא ילדים. למחרת בבוקר הוא עדיין רעד מרוב ההתמרמרות, אבל המנדרין צעק עליו:

"תמהר עבד שלי. היום אתה חייב להפוך ארבעה ילדים לחזירים כדי לפצות על מעשיך אתמול!" הפרפר לא ענה. עיניו השחורות נצצו בעוז ומיד אחרי שטבל את רגליו בתמיסת כישוף עף ישר לפניו של המנדרין ונגע במצחו השטוח.